

Didacta 2023

Stuttgart, 7.–3. 2023

Vsakoletni največji evropski sejem za vzgojo in izobraževanje je bil letos od 7. do 11. marca v Stuttgartu. V okviru projekta „Teologija, digitalna kultura in izzivi na človeka osredičene umetne inteligence“ sva ga obiskala doc. dr. Iva Nežič Glavica in prof. dr. Janez Vodičar. Sejem ponuja pregled novosti vse od vzgoje v vrtcu pa do izobraževanja za tretje življenjsko obdobje, od didaktičnih programov do tehničnih pripomočkov. Samo podatek, da je bilo razstavljalcev 730 in prireditev 1500, kaže na obilico možnosti, ki jih ima obiskovalec. Sama sva bila prav zaradi okvira raziskovalnega programa še zlasti pozorna na odgovor izobraževanja na digitalno ponudbo in predvsem, kako se na to odziva religijski pouk. Na sejmu je bil tudi razstavni prostor, kjer sta se pod naslovom „Vzgoja in izobraževanje v službi življenju“ skupaj predstavili katoliška in evangeličanska Cerkev. Ob predavanjih in pogovorih, ki so se na tem prizorišču odvijali, je bilo največ poudarka na t. i. socialnih veščinah – in kako jih povezati z verskimi tematikami. Razsežnost sodelovanja v skupini, solidarnosti z ubogimi in srečevanja z drugačnimi verskimi tradicijami, npr. s sirsko pravoslavno skupnostjo, je le nekaj tem, ki so bile v ospredju. Digitalne vsebine, ki so bile na tem cerkvenem prostoru predstavljene, so bile usmerjene k pozitivnim možnostim premagovanja negativnih pojavov – kot npr. antisemitizma –, ki jih verski pouk lahko ponudi tudi v času digitalne prepletenosti življenja mladih. Prav tako je bilo vprašanje, kako lahko virtualna resničnost pomaga k boljšemu sodelovanju in skupnemu življenju različnih verskih tradicij. Pri tem je zanimivo, da novih možnosti za samo didaktično zasnovo verskega pouka niso predstavili. Imajo platformo za gradivo, ki je na voljo učiteljem, ni pa kakšnih posebnih programov, ki bi se odvijali zgolj na ravni digitalne platforme.

Predavanje, ki sta ga imela prof. dr. Julia Knopf in prof. dr. Oliver Thomas z univerze v Saarlandesu, tudi ustanovitelja podjetja „Didactic Innovations“ (<https://didactic-innovations.de/>), je pokazalo na težavo, ki se je v vzgoji in izobraževanju še posebej pokazala v času epidemije – da sama uvedba nove tehnologije ni dovolj. Razvoj tehnologije, ki omogoča nove načine učenja in poučevanja, je treba podpreti z novimi didaktičnimi pristopi – in prav to poskušajo v podjetju, ki sta ga ustanovila. Razvijajo šolske programe, ki bodo z novimi digitalnimi platformami didaktično usklajeni, saj le uporaba tehnike po njunem mnenju ne prinaša veliko koristi – vzgojno-izobraževalno rast posameznika in skupnosti lahko celo prekine.

Drugi poudarki sejma so bili usmerjeni v politično ozaveščanje in spodbujanje za aktivno državljanstvo. V pogovorih so sodelovale vse ravni – od deželne ministrice za kulturo, mlade in šport do deželnega predsednika in odgovornih za vzgojo in izobraževanje na zvezni ravni. Iskali so predvsem pot, kako postaviti celotno didaktično strukturo, ki bi mladim pomagala v svetu, ki je vedno bolj zapleten in sili v številne ekstremizme. Pri tem so zelo aktivni tako na ministrstvih za kult in mlade v obeh zveznih deželah (Bavarski in domači) kot tudi v različnih civilnih ini-

ciativah. Veliko preventivnih programov sta na svojem razstavišču predstavili tudi policija in vojska.

Na samih razstaviščih je bilo ponudbe z digitalnega področja veliko. Zanimivo je, da je bil poudarek na tehničnih izboljšavah in izkoristku virtualne resničnosti in ne toliko iskanju novih didaktičnih modelov, ki bi ob soočanju z novimi komunikacijsko-tehničnimi rešitvami pomagali. Kot nasprotje digitalnim ponudbam je obiskovalec lahko hitro opazil, da je močno v porastu ponudba alternativnih programov, ki na neki način od virtualnega bežijo – mogoče je bilo najti kar nekaj programov in tehničnih rešitev za večjo vključitev prizadevanja za razvoj telesa in motoričnih spretnosti. Prav tako je bila močno navzoča ponudba gozdne in sploh najrazličnejše pedagogike v naravi. Pri tem so si pomagali tudi z virtualnimi rešitvami, ko se učenec znajde sredi virtualnega sveta, polnega biotske raznolikosti. Aktivne delavnice za vzgojitelje so ponujale glasbene in cirkuške učne vsebine, ki naj bi otroke in mlade znova naredile občutljive do sebe in bližnjih. Zato je razumljivo, da je bilo na knjižnih policah vidno novo področje pedagogike: resonančna pedagogika, ki nastaja po modelu H. Rose, in smer, ki jo razvija O. A. Burow. Prav tako je kar nekaj strokovnih knjig, ki iščejo načine, kako pozitivno povezati digitalno in klasično izkustveno učenje.

V ponujenih didaktičnih materialih je bilo opaziti možnosti digitalnih vsebin, ki pospešujejo gibanje: od kvizov do iger, ki se jih projicira na večjo površino – vse lahko uporabimo za interaktivno učenje. Učenec z gibanjem po talni projekciji npr. izbira pravo rešitev ali tekmuje s svojim sošolcem. Taki programi združujejo digitalno podprto interaktivno učenje z razvojem gibalnih veščin. Spet temu nasproti, še posebej na področju verske ponudbe, je opaziti vračanje k starim oblikam pripovedovanja. Kar nekaj založb je tako ponujalo materiale in navodila za kamišibaj. Ta stara oblika kombinacije slike, gledališča in pripovedi kaže potrebo po telesni bližini in živem stiku. Zato lahko zaključimo, da so zadnji poskusi v didaktiki usmerjeni v iskanje živega stika pri vzgoji in izobraževanju ter pametno vključevanje novih tehnologij, ki tega ne bodo zameglile.

Janez Vodičar